

eindeloos, omdat juist voor den geneesheer, die beweging haar eerste tijdvak nog niet achter den rug had.

En dan heeft ook schuld de lauwheid van vele leden onzer Maatschappij, die niet zorgden voor hoofdbestuursverkiezingen op bepaald program. Ik behandel deze wondeplek onzer Maatschappij hier niet. Later allicht. Nu alleen het voorzitterschap, ook omdat velen dat mij willen opdragen. Ik ben verplicht daarvan iets te zeggen. Het voorzitterschap zou mij zeer ongelegen komen; ik begeer het niet. Alleen als een algemeen verlangen het mij als een plicht voorhield, zou ik overwegen, of en hoe ik daaraan zou kunnen voldoen.

BOLLE heeft om een dictator gevraagd; hij geeft vaak met een enkel woord geestig zijn meening weer. Maar nu wekt hij verdenking tegen mijn beleid als voorzitter, dat ik geloof niet te verdienen. De Amsterdamsche heeren, vogels van diverse pluimage, toonen in die verscheidenheid, dat ik iets anders deed dan dictatoriale macht uitoefenen. Trouwens wie heeft er ooit een onder ons in onze Maatschappij gezien, wie acht hem mogelijk? Ik ken geen plaats, waar meer ernstig dienen met hoofd en hart noodig is dan op den voorzittersstoel van onze Maatschappij. Maar BOLLE meent dit; hij wenscht een voorzitter, die uit eigen onderzoek en overtuiging in staat is zelfstandig de stroomingen in het hoofdbestuur tot meerderheidsbesluiten in geregeld verband te leiden en, in staat zijnde tot onafhankelijk oordeel, met den secretaris, die reeds aan den voortduur van zijn ambt maatschappij-kennis en ervaring in groote mate dankt, de *kracht-in-evenwicht* kan zijn, die voor het bestaan onzer Maatschappij en haar ontwikkeling van de allergrootste beteekenis is.

Ik ben overtuigd, dat er onder ons mannen te vinden zijn, die aan den eisch van BOLLE volkomen voldoen. Ik gevoel mij niet *verplicht* de Maatschappij uit dit moeras te trekken. Ik ben voor den toestand van heden niet verantwoordelijk. Integendeel, ik heb herhaaldelijk gewaarschuwd in de hoofdbestuursvergaderingen en in de algemeene vergaderingen. En nu mag men mij het voorzitterschap niet opdragen uit een verkeerde overweging. Dit neemt niet weg, dat de Maatschappij, op welke plaats het ook zij, van mijn toewijding en hulp naar krachten en omstandigheden verzekerd kan zijn, als zij meent, die op eenig oogenblik noodig te hebben. Het zijn nu die omstandigheden, die groote bezwaren op dit oogenblik opleveren voor mijn vervulling van het voorzitterschap. Maar het is nog niet het voornaamste nu. Op den voorgrond worde nu gehouden, niets anders dan wat het Maatschappijbelang, wat de ziekenverzorging in ons land, wat onze plaats in den Staat, wat ons beroep, wat wijzelf moeten eischen.

En dan blijft op den tweesprong, met prof. VAN RIJNBEEK en met vele anderen — ik hoop, dat blijken zal de overgrootte meerderheid —, mijn vaste overtuiging, dat al die belangen vragen een ongedeelde Maatschappij, in wier midden zelfstandige organisaties voor de engere vakbelangen waken; een Maatschappij, die allen omvat, en als geheel de hoogere standsbelangen, de sociale geneeskunde, de openbare gezondheid, onze wetenschap voorstaat.

's-Gravenhage, 9 Februari 1919.

A. SIKKEL.

IV.

Het hoofdbestuur gaat volgens zijn mededeeling gebukt onder een zware verantwoordelijkheid, nu het verplicht is tot de uitvoering van de in de laatste algemeene vergadering genomen besluiten, waaromtrent eenige twijfel bestaat of zij „het gevoelen van de meerderheid der leden wel weergeven”.

Bedoelde besluiten werden, meestal door een overgrootte meerderheid, genomen na een langdurige gedachtenwisseling, die veelal — vooral bij de tegenstanders — blijk gaf van een overprikkelde gemoedsgesteldheid, welke bij sommigen wellicht nog niet geheel zal zijn gezakt. Ons hoofdbestuur acht thans het psychologische oogenblik gekomen voor een vrij suggestief betoog, waarbij de vermelding niet vergeten wordt, dat „sommigen” de Maatschappij hebben verlaten (hoevelen *honderden* zouden het er

geweest zijn, waren de C. V.-voorstellen verworpen?) of „voornemens zijn dit eerst-daags te doen”.

Het hoofdbestuur, dat door de bijzondere omstandigheden, waaronder het de leiding op zich nam, zich heeft te beschouwen als een „cabinet d'affaires”, belast met de afdoening der loopende zaken, totdat bij inwerkingtreding der nieuwe reglementen een verkiezing heeft plaatsgehad; maakt van zijn toevallige samenstelling een vaardig gebruik en weet aan zijn unilaterale verantwoordelijkheidsbesef in deze aangelegenheid niet beter uiting te geven dan door opnieuw een vraag tot de leden te richten over het hoofd van de algemeene vergadering heen, waarin zij met de grootst mogelijke meerderheid ontkennend is beantwoord. Dit optreden van het hoofdbestuur is naar mijn meening minder een uiting van tact dan van tactiek.

Wij mogen het op prijs stellen, dat eenigen onzer medeleden zijn bereid gevonden om het roer te grijpen van ons Maatschappij-schip, dat op zoo bedenkelijke wijze werd in den steek gelaten. Of de ingeslagen koers echter de juiste is?

Amsterdam, 10 Februari 1919.

H. D. DE HAAS.

V.

Het is in het belang van het algemeen, maatschappij en patiënt, dat de geneesheer gekenmerkt wordt door wetenschappelijken zin, belangstelling in zijn wetenschap en voor zijn vakbelangen. Wat heeft de maatschappij, wat heeft de zieke op den duur aan een geneeskundige, die zonder zin voor zijn wetenschap de ziekelijke afwijkingen behandelt, die zonder belangstelling in vooruitgang en vorderingen dier wetenschap, geroepen wordt aan de lijdenssponde en daarnaast niet voelt voor de materiele belangen van zijn vak, waarvan de veronachtzaming de kans scheidt, dat hij te eeniger tijd op zulk een wijze geldelijk afhankelijk wordt, dat een goede behandeling zeer veel te wenschen gaat overlaten? Worden deze eigenschappen, als zijnde goed, in den arts ondersteld en verwacht, dan dienen zij ook te worden behartigd en aangekweekt. Dit is niet anders denkbaar, onzen tijd goed bezien en begrepen, dan in het vereenigingsleven. Wil deze vereeniging of maatschappij de verwachtingen niet beschamen, dan moet zij trachten dit alles te omvatten.

Zoo goed als in den geneesheer de zoeven genoemde eigenschappen aanwezig worden ondersteld, zoo goed moet die vereeniging, waarvan hij lid is, de ontwikkeling dezer hoedanigheden mogelijk maken. Dit is ook nog noodig om een andere, praktische reden. De geneesheer in de groote praktijk heeft gewoonlijk noch lust, noch tijd om zich met verschillende op zich zelf staande vereenigingen, die toch met zijn bestaan verband houden, in te laten. Het lidmaatschap van minstens twee of meer maatschappijen, waarin zijn wetenschappelijke of materiele belangen worden behartigd, zal velen te zwaar vallen of door laksheid worden vergeten. En toch is het in het welbegrepen belang van onzen stand, dat *alle* geneesheeren belangstellen zoowel in de wetenschap als in onze vakbelangen, wil het niet gebeuren, dat eventueele bemoeiingen onzerzijds, bijv. met hogere staatscolleges, slechts door een kleine minderheid der Nederlandsche geneeskundigen, leden dier vereeniging, zouden worden gesteund, waardoor die bemoeiing aan sterkte verliest, de beweging op zichzelf minder geloofwaardig wordt, terwijl men in den geest toch de groote meerderheid achter zich heeft. Het is dus noodzakelijk zooveel mogelijk alle Nederlandsche geneeskundigen in één Maatschappij te vereenigen. Maar dan moet die Maatschappij ook zóó zijn ingericht, dat zij aan allen het door hen gewenschte geeft, d. w. z. het wetenschappelijke en het materiele.

Nu is er wel eens van specialistische zijde opgemerkt, dat het wetenschappelijke voldoende in de specialisten-vereenigingen wordt behartigd. Dit is waar voor de specialisten, doch zoolang de Nederlandsche geneesheerschaar nog voor een minderheid uit specialisten bestaat, blijft er nog een groot aantal over, dat in onze Maatschappij het lichaam ziet, dat hun wetenschappelijke belangen voorstaat. Trouwens voor de